

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 4.2. szám. Hirdetések árszabás szerint vételnek fel.

I. évfolyam. 70. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Kedd, augusztus 20.

LUKÁCS LÁSZLÓ

dühös. Reményei, amiket a parlamenti szűnőhöz fűzött, s amiknek számtalanszor kifejezést adott, nem mentek teljesedésbe. Az ellenzék a nyár-szünet alatt is mint egy ember állott vele szemben s nem érez iránta mást, mint gyűlöletet és utálatot. — Hasztalan nyilatkozgatott az újságokban, Tisza hasztalan kínálta fel a saját fejét, Beöthy Pál hasztalan zengett Törökszentmiklóson emelgető békehimnuszát: az ellenzék nem állott köztélnék, az összes tapogatózások és prófétközások kudarcot vallottak. Az ellenzék szóba sem állt addig a békeről, amíg Lukács László le nem köszön. Ez bántja borzasztóan és mindenekfelett ezt a hatalomra, jövedelmre éhes embert.

Ó dühös.
Ó meg fog pukkadni.
Ó meg fog bujni.

Quid nunc? Mit várhat, mit remélhet Lukács László, miután meggyőződött arról, hogy az ő személye — Miután Tisza ügyis menni készül — a béke legfőbb akadályja? Szeptember 17-én a delegációk megválasztása ismét csak szuronyok segítségével, irkózató, világraszóló törvénytelen-ségek és botrányok közepette történhetik meg. Mit szól majd Európa ahhoz a delegációhoz, amely ilyen körülmények között választatott meg? Mit szól Európa azokhoz a beszédekhez, amelyeket az ellenzéki delegátusok el fognak mondani? Mit fognak szólni Berlinben, ha a szövetséges hatalom delegációjában teljes felfordulás teszi bizonytalanná a hármasszövetséget jó hírét és biztonságát. — Szüksége van erre Bécsnek? Szüksége van-e a királynak arra, hogy Magyarországon s a delegációban szuronyos rendfentartás nélkül ne lehessen élni? Amikor mindez elkerülhetővé válik, ha egy egyénileg közönséges ember állásából elmozdítatik! Ha akár a király, akár a külügy-miniszter, vagy akérmelyik faktora a monarchiának szembe állítja egymással Lukács László érteket és az elkeseredett, felfordult Magyarországot, akkor nyilván nyomban rá kell jönniök arra, hogy ebben a szembeállításban Lukács László már annyit sem ér nekik, mint egy lyukas mogyoró. Már! Igen, már. A véderőtörvény megvan, szentesítve van, — mert akadt egy ember, aki az elképzelhető legnagyobb törvénszegések-re vállalkozott. A nagy mi se van fejezve, a vállalkozóra már nincsen szükség. A mór elvégezte kötelességét, tehát mehet.

Élelmiszertörvényt!

Az élelmiszerek készítéséről és értékesítéséről még nincs törvényünk és nem utolsó sorban ennek köszönhetjük, hogy sehol a világon nem olyan hamisak az élelmiszerek, mint minálunk. A szabályrendeletek semmi se érnek a hamisítók ellen, hiszen mér szintre tréfaszámba megy, amikor öt-tíz-száz koronára büntetik a méregkeverőket, akik a hamisítással százakat, ezreket kerestek.

Néhány nappal ezelőtt a főváros közigazgatási bizottsága volt kénytelen nyíltan megvallani, hogy tehetetlen az élelmiszerhamisítókkal szemben és hogy az állapotok már nem segíthet más, mint pontos és drákólszigoru élelmiszertörvény. Ez a törvény, az illetékes körök istene tudja, miért, de késik. Két évvel ezelőtt történt az élelmiszertörvény érdekében az első hivatalos lépés: a belügyminiszterium leirt a Budapesti Orvosok Szövetségéhez, hogy «az ember élelmiszerek és használati cikkek köztorgalmának szabályozásáról törvénytervezetet készíttessen.» A szövetség a törvénytervezet elkészítését 1910. október 7-iki ülésén dr. Véghe János fővárosi tisztiorvosra bízta, aki a német, belga, svéji és amerikai hasonló célu törvények áttanulmányozása után most el is készült törvénytervezetével. Javaslatai minap kerültek az illetékesek elé. A tervezet először is bő és időnként függelékkel bővülő «Magyar élelmiszerkönyvet» sürget, amelyben taxative felvannak sorolva mindazok a közhasználati élelmiszerek (a gyártási, csomagolási, kínálási stb. módjukkal együtt), amelyek a magyar szent korona területén egyáltalán forgalomba kerülhetnek. És kívánja továbbá, — hogy a vegyvizsgálati állomások nagy számu szaporításával egyrészt, az ellenőrző közegek magasabb kvalitációjával és jobb dotációjával másrészt történjék gondoskodás az ellenőrzés szigorításáról. Gondoskodása különösen kiterjed az élelmiszer-szurrogátumokra, a különböző pótlékokra s hogy ezek minden tévedést ki-

záró módon már a külső csomagolással is szembeütően elüssenek a igazi élelmiszertől. Sürgeti, hogy a kormány egy «Élelmiszer Felülvizsgáló Országos Tanács»-ot szervezzen, amely élelmészeti kérdésekben, — minit a kormány véleményezési és javaslattevő szakközege szerepel és felüggyel az állami vegyvizsgálati állomások működésére, továbbá közreműködik a vegyvizsgálók és vásárlóüggyelők kötelező szakkvizsgálatánál.

A törvényjavaslattevő lehetőleg korlátozni igyekszik az avatlatlan vásárlófelüggyelők mai abuzusait, szigorubb ellenőrzésnek veti alá egyrészt a vegyvizsgálatot, másrészt az ugynevezett mintavételt. Ehhez képest nagymértékben szaporítani kívánja az állami vegyvizsgálati állomásokat országszerte. A hamisítások fékentartásáért célozzák a szigoru büntető határozatok. Aki más, vagy kevesebb élelmiszert szállít, mint amennyit a vásárló megveit, két hónapra terjedő elzárással és ezer korona bírsággal büntethődik. Az élelmiszerhamisító büntetése 6 hónapi elzárás és kétezer korona bírság. A visszaesők büntetése az eredetinek kétszerese. Különösen fontosak a higiénés célzatu intézkedések, amelyek tiltják az élelmiszereknek pincékben való gyártását, egészségtelen helyen való elraktározást, valamint azt, hogy főzők vagy alkalmazott az üzletben vagy raktárban rendezze be éjszakára a fekvőhelyét. Nyilvánvaló, hogy ez a javaslat sok okos intézkedést követel és ha törvénygé válik, a mai állapotokon nagyot tudna lendíteni. De nem szabad elfelejteni, hogy már évek óta folyik a harc az élelmiszer-törvényért, eddig minden eredmény nélkül. Hogy ez a részletes és használható terv is tervezet fog-e még jó sokáig maradni, arra aligha lehet egykönnyen felelni.

Ügyes, 14-15 éves fiu, lapunk nyomdájába tanulóul felvétetik.

Hajdudorog és Nyiregyháza.

A görög kath. püspökség felállításához.

Alig létott napvilágot a pápa által, mely kimondja, hogy az új magyar g. k. püspökség székhelye Hajdudorog legyen, az új egyházmegye hívei már is hajbakapni készülnek a püspöki széken. Nyiregyháza ugyanis el akarja vitatni ezt Hajdudorogtól; az érdekében működők azzal érvelvén, hogy Hajdudorog falu, kulturálan porfészek s amint értesülünk, a budapesti gk. egyházközség, vagy inkább csak néhány tagja Ruttkay-val, a nyiregyházi gk. főesperessel körlevelet intéztek az új egyházmegye papságához, felszólítván őket, hogy kivánják székhelyül Nyiregyházát, ahol méltóbb helye lesz a püspöki széknél s a papi gyermekek, árvák neveltetése, ellátása könnyebben fog menni, mert hisz Nyiregyháza gazdagabb, mint Hajdudorog.

Nem akarunk e vitába beleszólni, de e kérdésnek több oly vonatkozása van, mely közérdeket is érint s erre rá kell mutatnunk.

Hogy az új egyházmegye tagjai valódi magyarok, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a győzelem kivívása után ily szépen egyetértenek. Ahelyett, hogy minden figyelmüket arra fordítanék, hogy az új egyházmegyébe átvett román parochiák népe papjával együtt szivben-lélekben megnyeressék az új egyházmegyének és ezzel a magyarságnak, most hajbakapni készülnek. Min? A terheken, mert hiszen a püspöki székelállítására nem kis áldozatot fog követelni akár Nyiregyházától, akár Hajdudorogtól.

Itt jön aztán evvel kapcsolatban a másik kérdés. Ha Hajdudorog áldozatrakész, ezt tőle multja, magyarsága, gk. volta követeli, ellenben a lutheránus Nyiregyházának soha az eszébe nem jutott versenyre kelni egy katolikus püspöki székelért; sőt még ezideig is úgy áll a dolog, hogy az előbb telajénlott összegeket is visszavonta, ujabban a város vezetőségén kívül állók mégis bele akarják vinni a lakosságot oly megterheltebbé, mely tetemes pótladó többletet fog eredményezni. Már pedig Nyiregyháza kulturális életére annyit át-

Nemzeti Orfeum és Kabaret
Petöfi-tér 9. A vasúttállomásnál szemben.

Teljesen új társulat! Világvárosi attrakciók
Naponta új bohózatok.
Kezdete 8 órakor. Belépő-díj 1 korona
Számos látogatásért esedez az igazgatóság.

dozott, hogy a közre sem közömbös, ha most egyházi célokra köti le anyagi erejének jó nagy részét akkor, amidőn csatornázása, vízvezetése még ugyiszólván tervben sincs, hiányos kövezése miatt épp oly poros, mint Hajdudorog stb. Ezekre milliókat kellesz áldoznia s a közérdek is azt kívánja, hogy mielőbb áldozzék is és éppen ezért nem is remélhetik a gk. magyarok, hogy az ő speciális érdekeikért oly terheket vállal magára Nyiregyháza, hogy az az új egyházmegye papságának vagy az egyházmegyének magának igényeit, kívánságait kielégíthetné.

Minél több kulturális befektetést fog tenni a város, annál több igény támad, mely kielégítést követel, megjelen más felekezeteknek is az étvágya, mit tehet akkor aztán Nyiregyháza? Közérdeki követeléseket kell, hogy kielégítsen, ami a kegyes adományokra várók reményeinek meg-hiusultát jelentené, mert ha emezeket elégíti ki, mint város, mint kulturális pöcspont, már eltért hivatásától s megakasztotta a maga fejlődését. Aminek megtörténnie nem szabad, de leg-alább is nem kívánatos.

Hajdudorognál éppen fordítva van, mert amit egyházi ügyekre áldoz, az maga után vonja szükségkép a világi célokra való áldozatokat is. Hajdudorogra nézve éppen maga a plüspóki szék az, mely egyedül képes kulturális fejlődését megindítani s ha ezt elveszik tőle, beláthatatlan időre megnyomorították, illetve elvagták a fejlődés útját előle. Hogy pedig tízezer magyarnak fokozott kulturálreletrétségű eminsens nemzeti érdek is, ezt már csak nem kell magyarázni.

A cséplőgép-

**munkások, a betegsegélyző
pénztár és a kereskedelem-
ügyi miniszter.**

Érdekes konfliktus merült fel az utóbbi időben a kereskedelmi miniszter és az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár között.

Az 1907. évi XIX. törvénycikk kimondta ugyanis az iparszerű csépléssel foglalkozók alkalmazottaira a betegsegélyzési és balesetbiztosítási kötelezettséget. Az 1912. évi VIII. a júniusi törvénygyűlésen már elintéződött törvénycikk szerint a cséplésnél alkalmazott munkások a vizsgázott gépész kivételével ezentúl nem az Országos Munkásbetegsegélyző Pénztárhoz tartoznak. Ugy látszik, elsiették a törvény szövegét és a tömeges törvénymegszavazásoknál megéppenséggel nem vehették észre, de a törvénycikk csupán a balesetbiztosításra nézve intézkedett, a betegsegélyzésre pedig nem.

A cséplőgép-tulajdonosok a cséplésnél foglalkoztatott munkásokat ez alapon nem jelentették be a kerületi pénztáraknál, mire a kerületi pénztárak tömeges kihágási eljárással válaszoltak.

Az ügy a kereskedelemügyi miniszterium elé került, mely agrárius-érdekek szerint döntött és kimondta, hogy a betegség ellen való biztosítás is a cséplőpénztárt illeti.

Nagy betörés

egy debreceni ékszerésznél

**3000 korona értékű
ékszert emeltek el.**

Nagy betörés történt tegnap éjjel a Végi István Miklós-utcai ékszerüzletében.

Raffinált és notórius betörők működésére vall az a miklós-utcai betörés, amelynek tetteseiről egyelőre még fogalma sincs e rendőrségnek. A betörők pompásan elsimitottak maguk után minden nyomot.

A betörők éjnek idején a padlason keresztül natoltak be az üzletbe és onnan mintegy 3000 korona értékű különböző ékszereket emeltek el.

A betörést csak reggel vették észre, amikor kinyitották az üzletet. A rendőrség mindjárt megtartotta a helyszíni vizsgálatot. Kitűnt, hogy csakis gyakorlott, notórius betörők garázdálkodhattak, olyan «szakember» készítettek el és hajtották végre a betörés tervét.

A rendőrség nagy erélyvel nyomoz a tettesek után.

Endesz Árpád.

**A nagyenyedi
fegyház lakója.**

Azból az alkalomból, hogy Székely Ferencz dr. igazságügyminiszter a nagyenyedi fegyházat megvizsgálta, napirendre került a fegyház nevezetes lakójának, Endesz Árpádnak neve. A szőkés nagymesterére, aki számára eddig egy fegyház fala sem volt elég vastag és semmitéle bilincs sem volt elég erős, hogy meg ne szökhesen, most itt vigyáznak. S ezuttal olyan szigorú őrizet alatt van, hogy minden szőkési szerialitása mellett sem tud megugrani.

Ez a szigorú őrizet súlyossá teszi Endesz sorsát. A két kezén láncsal összekötött bilincs van, hasonlóképen a lábain is. Minden lépésnél csörög a lánc. A kezeivel nagyobb mozdulatot tenni képtelen. A cellájában természetesen egyedül van, a munkaterembe nem mehet, semmivel se foglalkozhatik. Minden mozdulatára külön az ő számára kirendelt őrviggyéz. Annyira elővigyázatosak vele szemben, hogy napközben az ágyát is kirakják a cellájából, nehogy elrejtessen benne valamit.

A fegyház nem viselte meg, szőke-tajusos fehér arca meglehetősen egészséges színű. Sorsával természetesen nincsen megelégedve, s most, mikor az igazságügyminiszter ott jár, megakart kérni, hogy a különleges

rendszerabályokat hagyják tel vele szemben. Jelentkezett is, hogy a miniszter elé akar menni. Megkérdezték, hogy mivel indokolja a kérelmét.

— Régen ismer már engem a miniszter ur — válaszolta Endesz.

Ez az indok nem volt elég s a betörő nem mehetett a miniszter elé. Emiatt azután rendkívül izgatott lett.

— Endesz ur ma haragszik — megsélték a fegyházban, mint valami jelentős, bár gyakrabban előforduló eseményt.

A vak asszony tragédiája.

Öreg, tenetetlen asszony dohta el magát Szováton tegnapelőtt délelben az életet. Ott állott már szegény asszony a sir szélén, de a sok szenvedés és nyomorúság nem hagyta véle megvárni, míg lekaszája a halál, öngyilkos kézzel vetett véget nyomorúságos életének.

Az öngyilkosságról a következőket jelentik:

Özv. Kérász Sándorné, az öngyilkos asszony valamikor jobb napokat látott. Férje után maradt egy kis vagyonszája, amelyből élte fogytáig nyugodtan éldegélhetett volna. Amde mindig akadtak rossz emberek, kapzsi rokonok, akik minden eszközt, módot megragadnak, csak hogy elkaparintassák más becsületes vagyont. Így jött a szegény öreg asszony is. Addig éskálódtak vagyona ellen, míg egy szép napon arra ébredt fel, hogy bizony már nincs neki semmije.

Az anyagi bajokhoz még testi bajok is járultak. Betegség lepte meg az öregasszonyt, melyből kifolyólag elvesztette látását. Az örökös éjszaka borult szegény öreg asszonyra a maga nagy vigasztalanságával. Ilyen körülmények között igazán nem lehet csodálkozni azon, hogy az öregasszonye lvesztette az élethez való kedvét. Hozzáértározói előtt folyton hangoztatta, hogy százszor inkább kívánja a halált, mint ezt a nyomorúságos életet. Tegnapelőtt délelben aztán végzett magával a szerencsétlen öreg asszony. Ágya végére kendőt kötött s azt nyakára hurkolta, aztán levetette magát az ágyról. A hurok összefonódott a nyaka körül s megfojtotta a szerencsétlent.

Az öngyilkos öregasszonyt, mivel az öngyilkosságot kétséget kizárólag megállapították, boncolás mellőzésevel temetik el.

Modern és a legjobb

Villamos

berendezések

rendelje meg

FÖLDVÁRI-

üzleti telefon 168

gyári telefon 816.

Tanuló felvétetik.

— Fényképesített cikkekben nagy raktár Horovitz Zsigmond papírüzletében, Piac-utca 12., Csapó-utca sarok.

Döghus

a mészárszékben.

**A debreczeni
méregkeverők.**

Debreczenben a rendőrség minden buzgalma dacára sem sikerül a méregkeverőket kiirtani: hamisítják az élelmiszereket szerteséjével. Természetesen a rendőrség ebben nem hibás, amely jótormán tehetetlen a méregkeverőkkel szemben.

A magyar törvények jóformán a pártfogásukba veszik az élelmiszerhamisítókat azzal, hogy a büntésre egyáltalában nem, vagy alig valami büntetést szabnak ki.

Kovács Lajosné Simonffy-utcai huszárnál döghusra akadt legutóbb a rendőrség. A méregkeverő, ugylátszik régóta folytatta már a döghussal üszött bűnös üzelmét. De henyán üzik még azt Debreczenben! A rendőrség a döghusárusra 3 napi elzárást és 50 korona pénzbüntetést rött ki. Hét nem nevésegesen csékély büntetés ez? És mégis a legnagyobb, amit ki lehet róni. Élelmiszerhamisítások elleni törvény: jöjjön el a te országod...

Megszűnő ünnepek.

**A pápai rendelet
és a protestánsok.**

X. Pius pápának az ünnepek csökkentésére vonatkozó rendelete a protestáns papság körében keltett legnagyobb meglepetést. Ennyi liberlizmust nem vártak a római kuriától, ahol eddig a pápák csak szaporították az ünnepek számát. A katolikus ünneprend reformja nem fogja érintetlenül hagyni a protestáns egyházak ünneprendjét sem. Hérom olyan vörös ünnepek van a katolikusoknak és protestánsoknak, amelyeket a pápa törölt. Ezek: karácsony, husvét, és pünkösd másodnapjai. Ezeket a napokat 1913-ban már nem ünnepli a római katolikus egyház, de a protestánsok továbbra is két napon ülik meg a sátoros ünnepeket. De talán még csak a jövő esztendőben. A protestánsok, ha nem lehetnek is pápábbak a pápánál, de liberlizmus és szociális érzék dolgában nem akarnak a római szentszék mögött maradni s valószínűleg már a tavaszi zsinatokon reform alá veszik az ünnepeiket.

Ertesülésünk szerint a legnagyobb protestáns egyházközösségekben maguk a hívek óhajtják az ünnepek számának csökkentését s ezirányban már mozgalmat is indítottak.

HIREK.

Beiratás.

Messzi még zaja a
Beiratásoknak,
Agyonnyomott szülők
Elsíratásoknak,
Mikoron a népek
Egybetolakozsának,
Könyökölik egymást,
S szidalmazsák rossznak,
Itt egy borda roppan,
Annak török válla,
Esik zseböröknek
Szomoru halála.
Mondom, messzi van ez,
Messzi még szeptember,
Mikor azon verseng
Minden békés ember:
Ki ér te hamarabb
A célkarikához,
A közép iskola
Bösz direktorához.
Nincsen itten illem,
Nincsen itten bonton,
Valóságos turt ez,
Mert bizonynya! mondom,
Lovak vagyunk kérem,
Kik így lökdösődünk,
Hogy másik a célhoz
Ne érjen előtünk.
Igy állván a dolgok,
Van egy ravasz tervem,
El-ki a csatából
Nem kerülök verten.
Elmegyek a neves
Fraenkl professzorhoz.
És azt mondom neki:
«Kell nekem egy ornosz
Hogy tehét elvessem
A győzelem gondját,
Mondja meg, hogy méri
A dopingnak fontját.»

— **A király születése napja.** 82.ik életévét töltötte be tegnap a király. A zét érzése ünneppé avatta ezt a napot: augusztus 18-án ünnepeltük I. Ferenc Józsefet, az Embert, akit a kegyetlen sorscsapások sem tudtak legyőzni, aki nagy szívét, emberszeretét milliószor mutatta meg népeinek és aki mint uralkodó is ember tudott maradni. A legnehezebb művészetet csinálta egy hosszú életen keresztül. Akihez oly közel fekszenek a félistenek szái, aki maga előtt és maga körül csupa megfagyott mevséget lát, ak inépeinek kívánságát s panaszeit elfogult hangszűrőn át hallhatja csupán, aki olyan tud lenni mégis, mint a mi királyunk, annak egy második Ferenc Józsefnek kell lennie. Tegnap új esztendő nyílt meg előtte: a nyolcvanharmadik. De éveinek száma lelki frissességét, pompás elméjének üdeségét nem érintette. A király, a mi királyunk ma is ugyanaz, csak bölcsőbb, mélyebb, tisztábban látó. Augusztus 18-ika az őszinte érzések megnyilatkozása volt mindig, a nagy, meleg, megszüpült szeretet, amelylyel népei veszik körül a koronás királyunkat, I. Ferenc Józsefet.

A debreczeni összes templomokban háláadó istentiszteletek voltak, amelyeken az egyházi és polgári hatóságok voltak képviselve és háláadó könyörgés szállott fel az ég felé a mi királyunkért, I. Ferenc Józsefért.

— **Szent István napja.** Kedden, a hó 20-án ünnepeljük Szent István napját, mely országos ünnep és kereskedelmi, valamint ipari tekintetben a vasárnapokkal egyenrangú munkaszüneti nap.

— **A király nyaralása.** A király ischli tartózkodását, amelynek tudvalevőleg szeptember közepéig kellett volna tartani, mint udvari körökben hirtelen meg fogják rövidíteni. Eszerint a király ezuttal már augusztus 24-én elhagyja Ischlt és visszatér Schönbrunnba.

— **Füredi József temetése.** A tragikus véget ért hírneves debreczeni művész és zenetanár, Füredi József temetése tegnap folyt le a város egész társadalmának általános részvételével. Mi nagyon jól tudjuk mindnyájan, hogy mit veszített Debreczen, de egész Magyarország zenekulturája Füredi József elhunytával. Füredi József temetésén imponánsan nyilvánult meg Debreczen részvétele a nagy zenei iránt. Már kora délután nagy tömeg ember gyűlt össze a József kir. herceg-utcai gyászszínháznál. A temetésen megjelent Debreczen notabilitásainak nagy része. A temetés szertartásokat Krausz Vilmos főrabbi végezte, aki a gyászszínház meghatározó beszédet mondott. A sirni Kutai Zsigmond hucszuttatta el Debreczen zenei világának nagy halottját, akiben olyan sokat veszített városunk egész társadalmára.

— **Debreczeniek Velenczében.** Velence mindig kedves, és vonzó kirándulási, fürdőző helye marad a magyaroknak s az idén is sűrűn hallik a magyar szó az ezeregyéjszákát elővarázsoló, pazarul kivilágított Márkus-téren, a tenger hullámaival csapdosott Lidón, valamint az Adriagyöngyének más szép helyein. Jelenleg Velenczében időznek városunkból: Domahidy Elemér nevével és fiával, Rottler Béla táblabíró nevével, dr. Gáthy Bálint kir. ügyész, dr. Bruckner Ernő államvasuti főorvos nevével és fiával, Bodnár Gézáné leányaival, Szücs Géza ügyvéd nevével és leányával, Than Gyula lap-szerkesztő családjával, dr. Scholtz Elemér törv. jegyző nevével, Jósza Vincze, Kontsek Géza, Kontsek Kornél, Mayer János nagykereskedők stb.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A rendőrség a tegnap tartott ellenőrzés alkalmával két szatócs és egy női szabó iparos ellen tett kihágási feljelentést azért mert a vasárnapi munkaszünetet nem tartották be.

— **Az esernyő múltjából.** Kinában már több, mint ezeröt száz év óta ismerik az esernyőket és napernyőket, Henry Layard francia utazó pedig Nintve romjai között egy domorművet talált, amelyik ernyővel a kezében ábrázolja a királyt. Indiában is már igen régi keletű az esernyő és napernyő használata, de a régi időkben kizárólag az uralkodóház tagjainak a privilégiuma volt az ernyőhasználat és az ernyő nagysága változott az illető herceg rangja szerint. Ugyanez a szokás uralkodott Birmában is, ahol a király többek között ezt a címet is viselte: «A fehér elefánt és a huszonnégy ernyő tulajdonosa.» Európában John Hanvay, a londoni nagykörhöz alapítója volt az első ember, aki ernyőt viselt. Amikor 1756-ban először lépett ernyővel az utcára, magára haragította az összes kocsisokat és gyaloghintavivőket, akik privilégiumaik megsértését látták az ernyőviselésben és a teljes tönkrejutástól tartottak. Az eső ellen ugyanis az emberek addig mindig fedett kocsiba menekültek, de az esernyő feltalálása után attól kellett tartani, hogy az emberek többé esőben sem fognak kocsit használni. A kocsisok félelme természetesen alaptalan volt. Bizonyítja ezt a körülmény, hogy az esernyő rohamosan terjedt, de a bérkocsis-intézmény mindamellett még ma is virágzik.

— **A kenyérgyöngök panasza.** Szilágyi János Széchényi-u. 49. sz. alatti lakos kenyérgyöngök panaszt tett ismeretlen tettes ellen, aki az elmúlt éj folyamán feje alól a karátja zseféből 23 koronét tartalmazó pénztárcáját ellopta.

— **Gyalutolvaj.** Szűcs Mihály Budai Ézsaiás-u. 6. sz. alatt lakó asztalossegéd panaszt tett ismeretlen tettes ellen, aki az épülő megyeház egyik szobájában hagyott bezárt ládáját erőszakkal feltörte és 8 kor. értékű asztalos-gyalut ellopott.

— **Perpatvar.** Smida Sándor Hadházi-u. 18. sz. alatti lakos panaszt tett a rendőrségen F. F. cipész-iparos ellen, aki azért, hogy a panaszos neje veszekedő gyermekeit szétválasztotta, tegnap a nyílt utcán megtámadta és a szegény asszonyt tetleg bántalmazta.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: A legmélyebb fájdalom érzetétől lesújtva tudatjuk, szeretett feleségem, édes jó anyánk, gyermekünk, menyem, testvérünk sógornőnk és jó rokonunk Koszorus Kálmánné Fazekas Ilona áldásos életének 39. boldog házasságának 19-ik évében 5 heti súlyos szenvedés után folyó hó 19-én fél 3 órakor történt elhunytát. Kedves halottunk földi részét folyó aug. hó 20-án, kedden délután 3 órakor fogjuk a Mestur-utca 25. számú házunktól a nagytemplomban tartandó ima után a Hatvan-utcai temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyezni. Debreczen, 1912 évi augusztus hó 19. Áldás és béke drága hamvaira! Testvérei: Fazekas Imre nevével Kövér Juliánnával és leányuk, Fazekas Antal nevével Drén Zsuzsánával és gyermekeik, ifj. Fazekas Gábor. Sógora: Koszorus Ferenc nevével Tóth Katalinnal és gyermekeik. Nagynője: özv. Fazekas Gáborné Kövér Katalin. Bánatos férje: Koszorus Kálmán. Gyermekei: Aranka és Lajos. Szület: id. Fazekas Gábor és neje Péter Klára. Anyósa: özv. Koszorus Lajosné Kiss Juliánna. A többi rokonok nevében is. A temetést özvegy Dankó Béláné és Ekli József temetkezési intézete rendezi.

— **Visszautasított családi pótlék.** Mikor a családi pótlékról szóló törvényjavaslatot tárgyalták a Házban, akadtak egyesek, akik azt jósolták, hogy ezt a családi pótlékot a tisztviselők vissza fogják utasítani, mert nem érdemük szerint jutalmazza őket. A javaslat előadója ezekre az ellenérvekre azt válaszolta a folyosón, hogy nincs nagyobb érdem, mint a jövődő maggyarság számának szaporítása és a javaslatból — bárha nem is ezen az alapon — törvény lett. A napokban kezdték meg a családi pótlék szétosztását az állami tisztviselők között és az országban eddig csak egyetlenegy tisztviselő akadt, aki a javaslat ellenzőinek az álláspontjára helyezkedett és a családi pótlékot visszautasította. M. G. szatmári államvasuti hivatalnok, amikor a fizető tiszt a családi pótlék címén járó összeget ki akarta néki utalni, visszaadta a bankócsomót s azt mondta:

— Ilyen pénz nekem nem kell. Adjék vissza Tisza Pistának.

A dolog nagy konsternációt keltett, de hogy az állampénztárnak a nagy öröm meg ne értsen, közölik azt is, hogy G. M.-nek egyetlen követője sem akadt.

A Charles-cirkusz.

Európa legnagyobb szabású vándorcirkusza, amely minden ízében magán hordja a modern izlés helyegét, meghódította Európa legnagyobb városainak közönségét, a nyár folyamán Magyarországon fogja vendégjátékait megtartani s tervezett körútján néhány napra városunkba érkezik. Ez egyszerű bejelentés teljesen elegendő arra, hogy városunk közönségének a legszenzációsabb hírrel szolgáljunk.

Ismerve a Charles-cirkusz hatalmas amerikai arányait, nyugodtan állíthatjuk, hogy Európában ehhez hasonló nagyarányú vállalkozás nincsen. Eltekintve a sablonos cirkuszoktól, melyek városunkban ezideig megfordultak, még a legnagyobb vállalkozások sem hasonlíthatók a Charles-cirkusz arányaihoz s ha művészi izlést és modern haladást nézünk, azt látjuk, hogy nemcsak Európában, hanem talán az egész föld kerekén sincsen ehhez hasonló vállalkozás. Megegerősítheti szavaink igazságát ama tény, hogy a világsajtó legelőkelőbb képviselői dicsérrel telt recenzióikkal ismerik azt, hogy a Charles-cirkusz az egyedüli, amely örökre felednetlenül estéket szerzett mindazoknak, akik e hatalmas vállalat művészileg haladó izléssel összeállított műsorát végignézték. Saját különvonatuk beláthatatlan kocsisora viszi városról városra e vállalatot, amely nem elég szik meg azzal, hogy a saját üzletének érdekét tekintse elsőnek, hanem arra törekszik, hogy elsősorban a közönség igényeit elégítse ki.

Allatkert s cirkusz! És az állatok is mind művészek. Legelső helyen említjük meg a vadon befogott királytigriseket, amelyeket H. Wagner cowboy dompteur szelidített, továbbá a huszonhat darabból álló hatalmas csoportot him oroszán produkciója Charles igazgató úr idomításában. Az igazgató tulajdonos kedélyes jegesmedvéi és fókái is mind művészek. Kilenc elefánt, tevék, lámák, zebrák, antilopok, zebuk, majmok, kutya, mutatóvanyai teszik érdekessé az állatkerti műsort.

Hírneves artisták különbnél-különb mutatóvanyáin gyönyörködhetünk. Az eredeti marokkói arabok merész ugrásai s gyönyörű látványt nyújtó pyramis gyakorlatai, a kínai artisták excentrikus copmutatóvanyai, valamint az indiai fakirok szemfényvesztő produkciói elégitenek ki minden izlést. Merész lovasok bravurjai, elegáns iskolalovasok gracióz mutatóvanyai egészítik ki a gazdag műsort.

Ilyen gárdával indult utnak Charles igazgató s utjában meghódította mindenkit és bebizonyította azt, hogy a Charles-cirkusz a világ legelőkelőbb szórakozó helye.

Gyógyszerészyakornokul

6-8 gymn. osztályt végzett tanulókat kedvező feltételek mellett elfogad Bereozk Péter gyógyszerész Hódmezővásárhelyen.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Minden szó egyszeri beiktatása 5 fillér. Vastagabb betűvel 10 (tíz) fillér

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell beküldeni. — Postán beküldött hirdetekre vonatkozólag a utalvány-szelvény száma kériük.

Apró hirdetés előre fizetendő. Vidékről apró hirdetés díja levéljegyekben is beküldhető

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asz alteridő, szövés és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és fanel takarók, férfi és női fejtők, kész férfi, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

OLCSÓ és jó órák, ékszerek legolcsóbban szerzhetők be Gasparik Ádám órák és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi utca 12. Ugyanott órájavítások legolcsóbban eszközölhetnek.

Iparskolát végzett építési rajzoló augusztus hó 1-re belépésre alkalmazást keres. Címe: Hamerschmidt Jenő Szombathely, Paragvár-u. 26.

Barna, csinosnak ösmert igazi ur-ember, ki teljesen független, oly tisztamultu fiatal, csinos, szőke molette asszony, vagy leány barátságát keresi, ki üres óráit kellemessé tudná tenni és életet tudna önteni sivar, agyonzaklatott lelkébe. Diszkrétio biztosítva. Csak komoly levelekre válaszolok. Kalandor nők kizárva. Kölesönös szimpátia esetén örök barátság. Leveleket főpostára kérem «Arany virág 1000» jellegre.

Nyugdíjas ember pénzeszedőül felvétetik cím a kiadóhivatalban.

CS NOSAN butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással kiadó Vörösmarty-u. 1.

KIADÓ Csapó-utca 93. számú ház egész udvarral, 33 méter ucai fronttal bármely üzeti célra. 1200 korona évi bérlet.

KIADÓ lakás Piac-utca 59. számú Szentfeld faházban, az első emeleti ucai lakosztály, 1912 évi november 1-ől kezdve kiadó. Értekezheti a háziesernél

EGY butorozott szoba Csapó-utca 19. sz. alatt kiadó esetleg 2 ur részére.

PIAC-U. 85. sz. alatt, a jelenlegi bodega helyiség azonnal kiadó. Értekezheti Wiener Adófnél Kosuth u. 27.

Homok és kavicsbeszerzés.

zamos folyamból kotrógéppel termelt és tisztára mosott, iszapmentes homok és kavics előnyös árban állandóan raktárról kapható **Ösztreicher Tóbiásnál Szatmáron.**

BUTOROKAT könyvterendezéseket raktáron tart Balint József-asztalos (Csapó) Berek-utca.

Ludaser János

női, pipero csipke és rövidaru készlete (Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyon harisnya és

párisi ujdonságokban

1099. v. k. sz.
1912.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bírósnak V. 2182—1912 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Pápa Manó debr. czeni lakostól 154 kor, 94 fill. tőke, ennek 1911. év február hó 11. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 161 kor, 90 fill. perköltség erejéig 1912. évi április hó 15-én bíróság

felülfoglalt és 965 koronára becsült lovak, butorok és egyéb ingóságok **1912. évi augusztus hó 21-én délután 5 orakor** kezdetét veendő és Debreczenben Emerich-telepen megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1912. július hó 24-én

Olah Géza
bírói kiküldött

CHARLES CIRKUSZ

CHUNG SIHI

kinai csoport, Zsonglőr, Eszkamatőr, copfakrobata csoport.

Eredeti indiai fakirok abdul MEA főfakir vezetésével.

Európa legszebb, legnagyobb, legfényesebb, legelőkelőbb, legizlésesebb, vándorcirkusza

Debreczenben a vásártéren

6500 nézőt magába fogadó óriási sátorban.

Charles

igazgató hét drb csodaszép

jegesmedvéje

Megnyitó előadás szerdán augusztus hó 28-án este 8 orakor.

A 3 és fél órás előadás műsorának legszenzációsabb számai:

Miss Charles berber oroszlánással.

Egyedülálló dresszura.

Az állatidomítás csodája.

Hat vadon befogott bengáliai királytigris.

Wagner h. cowboy idomító elővezetésében.

CHARLES igazgató csodásan idomított foka csoportja.

Eredeti tripoliszi arabok. A világ legjobb ugrói és pyramis akrobatái.

Hat csoda elefánt. — Az elefánt idomítás legmagasabb foka. Fernando ur elővezetésében.

Idomított zebra és zebroidok. Páratlan a maga nemében. A legnehezebb idomítás. —

Lovas jelenetek: Mr. Benoit szabad idomításai. A világhírű Cooke Hubert csoport lovas sport jelenete. — Cowboyok, Indiánok bravuros lovasmutatványai.

Nemzetközi hírneves artisták. Lovas zsonglőrök, akrobaták, Augusztok, bohócok stb.

Megnyitó előadás Debreczenben, szerdán augusztus 28-án este 8-kor.